

Nr 16.

Ankom till riksdagens kansli den 9 april 1942 kl. 4 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av sockernäringen i riket.

I en den 20 mars 1942 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 198, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels besluta, att för tiden från och med den 1 februari 1943 till och med dag, som Kungl. Maj:t bestämmer, dock senast den 31 januari 1944, rätt att till riket införa socker (tulltaxenummer 119 och 120) med av Kungl. Maj:t stadgade undantag icke skall tillkomma annan än staten eller den, åt vilken Kungl. Maj:t överlåter sådan rätt;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som må erfordras för upprätthållande av nu angivna ensamrätt;

dels ock medgiva, att avtal må träffas mellan staten och svenska sockerfabriksaktiebolaget rörande sockertillverkningen m. m. i huvudsaklig överensstämmelse med vad föredragande departementschefen vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t anfört.

Beträffande vad departementschefen vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t anfört till stöd för förslaget angående regleringen av sockernäringen i riket får utskottet hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll. I propositionen omförmälda förslag till kontrakt mellan svenska staten och svenska sockerfabriksaktiebolaget angående sockertillverkningen m. m. under tiden 1 augusti 1942—31 juli 1943 ävensom förbindelse till statens sockernämnd angående betarbetarlönerna 1942 samt bestridande av vissa på statens sockernämnd ankommande kostnader åtfölja detta betänkande såsom bilagor (*Bilaga 1* och *2*).

Utskottet, som icke funnit skäl till erinran mot det föreliggande förslaget, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 198,

1) besluta, att för tiden från och med den 1 februari 1943 till och med dag, som Kungl. Maj:t bestämmer, dock

Bevillningsutskottets betänkande Nr 16.

senast den 31 januari 1944, rätt att till riket införa socker (tulltaxenummer 119 och 120) med av Kungl. Maj:t stadgade undantag icke skall tillkomma annan än staten eller den, åt vilken Kungl. Maj:t överlåter sådan rätt;

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som må erfordras för upprätthållande av nu angivna ensamrätt; samt

3) medgiva att avtal må träffas mellan staten och svenska sockerfabriksaktiebolaget rörande sockertillverkningen m. m. i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t anfört.

Stockholm den 9 april 1942.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bärq, Elon Andersson, friherre Lagerfelt, Sjödahll, Egnell, Bengtsson, Frans Ericson, Velander, Eklund* och *Robert Berg*; samt

från andra kammaren: herrar *Hagberg* i Malmö, *Björklund, Hammarlund, Olsson* i Gävle, *Orgård, Sandberg. Falk, Lundell, Kilbom* och *Karlsson* i Grängesberg.

Bilaga 1.

Statens sockernämnds förslag

till

Kontrakt

**mellan svenska staten och svenska sockerfabriksaktiebolaget an-
gående sockertillverkningen m. m. under tiden 1 augusti 1942—
31 juli 1943.**

Mellan svenska staten å ena sidan samt å andra sidan svenska sockerfabriksaktiebolaget, i det följande benämnt bolaget, är följande överenskommelse träffad.

1 §.

Staten tillförsäkrar bolaget för nedan i 10 § omnämnda tid att annan än bolaget ej skall äga laglig rätt att till riket införa socker (tulltaxenummer 119 och 120).

Vad ovan sägs skall icke utgöra hinder för annan att företaga transitering, returfortullning eller uppläggning i frihamn eller å tullager eller provianteringsfrilager av nyss omnämnda vara; dock får å provianteringsfrilager upplagd sådan vara endast efter av Kungl. Maj:t för varje särskilt fall meddelat tillstånd disponeras annorledes än till fartygs proviantering i föreskriven ordning.

Vad i första stycket sägs gäller ej heller i avseende å vara, som införes i egentlig gränstrafik eller under sådana förhållanden, att tullfrihet för varan åtnjutes enligt annan bestämmelse i 5 § tulltaxeförordningen än den under s) upptagna eller enligt 6 eller 8 § samma förordning.

Utän hinder av vad ovan sägs äger staten rätt att till riket införa de myckenheter socker, som staten anser erforderligt anskaffa, varvid emellertid förutsättes, att försäljningen av sålunda importerat socker sker med anlitande av bolaget. Bolagets verksamhet med importsocker skall bedrivas såsom en från verksamheten enligt förevarande kontrakt fristående rörelse, reglerad genom särskilt avtal mellan staten och bolaget. De utgifter, som äro förenade med importvarans anskaffande (däri inräknat ränta å i denna rörelse investerat kapital), lagring, försäljning m. m., skola alltså icke ingå under statens garanti enligt 5 § här nedan, utan gäller angående dylika utgifter liksom rörande redovisning av de å importverksamheten uppkommande inkomsterna vad därom i särskild ordning överenskommes mellan staten och bolaget.

2 §.

Bolaget förbinder sig att inbjuda till teckning av kontrakt angående sockerbetsodling under år 1942 i enlighet med mellan bolaget och Sveriges betodlares centralförening överenskomna grunder samt under iakttagande tillika, att grundpriset för 100 kilogram sockerbetor med 16 procent sockerhalt skall utgöra 4 kronor 50 öre.

I betodlingskontrakten skall intagas en erinran om den mellan Kungl. Maj:t och Sveriges betodlares centralförening träffade överenskommelsen, att på hemställan av sagda förening må genom visst skiljemannaförfarande omprövning ske, huruvida höjning av betpriset kan anses motiverad med hänsyn till sådan stegring av kostnaderna för produktionen av betor, som innebär att förutsättningarna för det avtalade priset i någon mera betydande mån förändrats.

Bolaget åtager sig att iakttaga vad enligt nyssberörda skiljemannaförfarande må bli bestämt beträffande eventuell höjning av betpriset.

Vid teckning av betodlingskontrakt, avseende leverans till Lidköpings, Linköpings eller Mörbylånga råsockerfabrik, skola dock i fråga om täckningssättning och bidrag till järnvägsfrakter gälla i huvudsak samma grunder, som härom tidigare tillämpats.

3 §.

Bolaget förbinder sig att ej låta någon betodlare ingå eller övertaga betodlingskontrakt för 1942 med mindre betodlaren avlämnar en vederbörligen underskriven förbindelse, enligt bilagda formulär, angående betarbetarlönerna 1942 och bestridande av vissa kostnader. Samtliga sådana underskrivna förbindelser skola av bolaget, på anfordran, överlämnas till den i 7 § omnämnda nämnden.

Vad betodlare enligt § 2 i förberörda förbindelse är skyldig betala skall bolaget innehålla å den odlaren tillkommande betlikviden. Sålunda innehållna belopp har bolaget att, på anfordran, redovisa till nämnden.

4 §.

Bolaget är skyldigt att vid försäljning av socker och sirap samt vid socker-tillverkning erhållna biprodukter tillämpa de priser och försäljningsvillkor, som av Kungl. Maj:t fastställas.

Finner bolaget att på grund av ändrade förhållanden eller eljest ändring bör ske i fråga om priser eller försäljningsvillkor, som nyss nämnts, har bolaget att med förebringande av erforderlig utredning göra anmälan därom hos Kungl. Maj:t.

5 §.

För räkenskapsåret 1 augusti 1942—31 juli 1943 är bolaget gent emot staten redovisningsskyldigt för sina samtliga inkomster på grund av tillverkningen och försäljningen av socker och sirap samt vid sockerframställningen erhållna biprodukter, och åtager sig staten att — med den inskränk-

ning, som följer av bestämmelserna i 1 mom. här nedan — svara för täckning av bolagets för samma tillverkning och försäljning havda kostnader. Därvid skola särskilt nedan angivna grunder iakttagas.

1 mom. Statens garanti för täckning av bolagets kostnader omfattar icke kostnadsposterna underhåll, avskrivningar å fastigheter, maskiner och inventarier, skatter till stat och kommun och till bolagsstyrelsens fria disposition stående medel, utan skall bolaget självt täcka dessa kostnader mot det att bolaget äger tillgodoräkna sig ett belopp av 5.22 öre för varje under räkenskapsåret i fråga tillverkat kilogram råsocker. Sagda öretal blir bestående oavsett produktionens storlek.

Med hänsyn till vad sålunda bestämts rörande bland annat underhållskostnader äger bolaget icke att å andra konton (såsom löner, förnödenheter, omkostnader m. fl.) överflytta vad som av bolaget tidigare plägat bokföras å underhållskontot, eller i övrigt till statsregleringens nackdel verkställa förskjutningar av kostnader av underhållskaraktär.

Under avskrivningar, som i detta moment avses, skola innefattas samtliga anläggningsavskrivningar, som beröra sockerrörelsen, samt alltså jämväl sådana, som avse sirapstillverkningen, kolkranen, cisternvagnarna m. m. och vilka tillförne avförts före bokslutet å respektive konton.

Sådana utgifter som gåvor till filantropiska företag, understöd till forskning samt överhuvud taget sådana anslag till utomstående, som ej hava samband med sockerrörelsen, få ej belasta av staten garanterade kostnadsposter utanför ramen av det belopp, som bolaget jämlikt nu förevarande moment första stycket äger tillgodoräkna sig.

2 mom. Beträffande de värden, vartill lager av bränsle och andra förnödenheter må upptagas i bokslutet den 31 juli 1943, skall gälla, att räkenskapsårets drift ej får påföras högre kostnader för respektive vara, än att bolaget kan — med antagande av att den utgående lagerbehållningen av varan till storleken sammanfaller med den ingående — åsätta ett dylikt normallager samma à-pris, som gällt för det ingående. Med ingående lager och lagervärden förstås här de, som förelågo den 1 augusti 1939. Vid sockerfabrikationen använd torv från av bolaget ägd mosse får debiteras sockerrörelsen med högst ett pris, som efter vederbörliga värme- och värdeberäkningar kan anses motsvara billigaste inköpspris för annat inhemskt bränsle än kol.

Därest lagret av någon i detta moment avsedd vara den 31 juli 1943 till kvantiteten överstiger det ingående lagret den 1 augusti 1939, skall den överskjutande delen bokföras till den under räkenskapsåret genomsnittliga inköpskostnaden.

Där lagret av någon i detta moment avsedd vara den 31 juli 1943 understiger det den 1 augusti 1939 förefintliga normallagrets storlek, skall beträffande underskottet den s. k. rekonstruktionsprincipen tillämpas. Detta innebär i huvudsak, att för återanskaffning av den bristande lagerkvantiteten skall, i mellanhavandet mellan staten och bolaget enligt detta kontrakt, genom belastning av årets drift avsättas så stort belopp, att det — med ut-

gångspunkt från å ena sidan det vid bokslutstillfället gällande dagsvärdet å varan och å andra sidan det ingående bokförda å-priset å normallagret — förslår för lagrets återuppbyggande till normalkvantiteten. Av vad sålunda avsatts, här benämnt förnödenhetens *rekonstruktionsfond*, får bolaget varken under eller efter kontraktstiden tillgodogöra sig mer än högst vad som motsvarar det belopp, som bolaget den 1 augusti 1939 — med utgångspunkt från å ena sidan det sist sagda dag gällande dagsvärdet å varan och å andra sidan det ingående bokförda å-priset — ägde såsom lagerreserv sagda dag i normallagret för varan. Vad rekonstruktionsfonden härutöver innehåller får, under iakttagande av vad nedan sägs, användas — förutom till statsregleringens gottskrivande under avtalstiden för det fall, att rekonstruktionsfonden vid prisfall å varan nedgår under året — allenast för återställning av lagret. I syfte att återanskaffningen ej sker till högre värden än nödigt är, skall bolaget rörande återanskaffningen samråda med statens sockernämnd eller annat av Kungl. Maj:t utsett organ. Det åligger bolaget att, vid anfordran, till staten överlämna vad av rekonstruktionsfond ej åtgått för vederbörlig återställning av lagret. — Därest enighet ej ernås mellan statens sockernämnd och bolaget rörande de i detta stycke omförmälda dagsnoteringarna å förnödenheter eller mellan det statliga organet och bolaget rörande villkoren i övrigt för ett verkställande efter kontraktstidens utgång av lageråterställningen, skall dylik tvistefråga avgöras av skiljemän enligt lag.

3 *mom.* Beträffande värdesättningen å lager av råsocker och raffinad skall — oberoende av vad därom må tillämpas i bolagets i dess förvaltningsberättelse intagna bokslut — följande lända till efterrättelse i mellanhavandet mellan staten och bolaget enligt detta kontrakt. Å ena sidan skall under räkenskapsåret 1942/43 såsom inkomst, för vilken bolaget gentemot staten är redovisningsskyldigt, räknas ett belopp, som motsvarar vid räkenskapsårets utgång kvarvarande lager av råsocker och raffinad, värderat till vid sagda tillfälle gällande försäljningspris å socker, efter avdrag av *dels* eventuellt förekommande sockerskatt och *dels* försäljningskostnader och beträffande kvarvarande råsocker jämväl raffineringens kostnader. Å andra sidan skall under nyss sagda räkenskapsår såsom kostnader, för vilka staten gentemot bolaget lämnar garanti, räknas *dels* det belopp, vartill sockerlagret vid räkenskapsårets ingång varit bokfört, *dels ock* ett belopp, avsett för åternedskrivning av det på ovan angivet sätt beräknade värdet å utgående sockerlager, vilket belopp i krontal angivet skall motsvara den reserv, som bolaget den 31 juli 1939 ägde i sitt då förefintliga lager av råsocker och raffinad. Först sedan hänsyn på nu angivet sätt tagits till lagervärdesättningen å sockerlagret, skall den bolaget enligt punkt 5 här nedan tillkommande vinsten få framkomma. Staten garanterar vidare bolaget att beträffande utförsäljning av det vid avtalets utgång kvarvarande sockerlagret få tillämpa samma pris, som det vid sagda tidpunkt gällande försäljningspriset å socker.

4 *mom.* I mellanhavandet mellan staten och bolaget enligt detta kontrakt skall det överskott av betmassa och annan torrsbstans, som uppkommer genom återtagning av press- och diffusionsvatten och som betodlarna sålunda

icke äro kontraktsevenligt berättigade att köpa, icke räknas bland de sockerörelsens biprodukter, som redovisas i sockerörelsen; dock att den betmassa, som frigöres vid saftstationen i Ängelholm, därigenom att vissa betodlare i Halland erhålla torrsnitsel från Hasslarp, fortfarande skall redovisas i sockerörelsen.

5 mom. Under statens garanti må inräknas dels det verkligt förekommande nettoräntebeloppet, dock icke beträffande ränteutgifter för sockerimporten, dels å räkenskapsåret belöpande ränta efter 4 procent å kapitalbeloppet den 1 augusti 1939 av bolagets självriskfonder, dels ock ett belopp av 4,100,000 kronor avsett att tillhoppa med bolagets å annan verksamhet än tillverkning och försäljning av socker och sirap och här avsedda biprodukter erhållna vinst användas till förräntning av bolagets eget kapital eller till ändamål, som bolaget äger fritt bestämma, dock förutsättes att den under 1940 tillämpade utdelningen till bolagets aktieägare ej får höjas.

Internräntor inom bolaget beräknas efter en räntesats av 4 procent såväl då fråga är om ränteinkomst till sockerörelsens förmån som till dess belastning.

6 mom. Den omständigheten att staten svarar för täckning av bolagets kostnader för sockertillverkningen får ej föranleda bolaget till mindre omständighet än eljest i avseende å utgifters vidkännande och företagens ekonomiska bedrivande i övrigt, och åligger det alltså bolaget att, utan efterlättande av driftens planmässighet och företagens rationella bedrivande, iakttaga all nödig sparsamhet i avseende å utgifter av skilda slag och beträffande bedrivandet av dess verksamhet överhuvud taget.

7 mom. Skulle vid avtalstidens utgång kvarstå något under statens garanti ingående kostnadsbelopp, varför täckning ej under avtalstiden av bolaget erhållits, och träffas ej mellan staten och bolaget särskild uppgörelse om beloppets täckning, har staten att till bolaget omedelbart vid avtalets utgång utgiva vad sålunda återstår. Om å andra sidan det belopp, som bolaget erhållit i redovisningspliktiga inkomster, skulle vid avtalstidens utgång överstiga vad som omfattas av statens garanti, är bolaget skyldigt att, därest annan uppgörelse ej träffas, till staten likaledes omedelbart utgiva det sålunda överskjutande beloppet.

8 mom. Utöver de i detta kontrakt angivna grunder äger Kungl. Maj:t att med bolaget träffa överenskommelse i avseende å närmare bestämmelser om täckning av bolagets kostnader och redovisning av dess inkomster.

6 §.

Vid försäljning av socker är bolaget skyldigt att följa samma grundsatser som hittills i detta hänseende av bolaget tillämpats för försäljning till leveransdagens pris.

Bolaget skall driva sin verksamhet på ett lojalt sätt och så att icke annans intresse behörigen skadas.

7 §.

Bolagets verksamhet i vad den beröres av detta kontrakt står under tillsyn av en utav Kungl. Maj:t tillsatt nämnd (statens sockernämnd).

Nämnden äger att av bolaget erhålla de uppgifter och taga del av det material, som den anser erforderligt för tillsynens utövande.

8 §.

I frågor rörande tillämpningen av bestämmelserna i 5 § detta kontrakt rörande bolagets redovisningsskyldighet för sina inkomster ävensom statens åtagande att svara för täckning av bolagets kostnader äger nämnden företräda staten. Uppstår i sådan fråga meningsskiljaktighet mellan nämnden och bolaget skall nämnden, därest bolaget det begär, underställa frågan Kungl. Maj:t. Innan Kungl. Maj:t fattar ståndpunkt i sålunda uppkommen tvistefråga, åligger det Kungl. Maj:t att inhämta utlåtande i frågan hos en särskild delegation, bestående av tekniskt och ekonomiskt erfarna, opartiska och sakkunniga personer, utsedda på sätt i lagen om skiljemän sägs. Att vissa tvistefrågor kunna hänskjutas till avgörande genom skiljemän, därom är bestämt i 5 § 2 mom. tredje stycket.

Rörande nämndens verksamhet i övrigt meddelar Kungl. Maj:t närmare föreskrifter.

9 §.

Vad i detta kontrakt stadgas innebär ej inskränkning i de befogenheter, som enligt lag och författning må tillkomma Kungl. Maj:t i avseende å bolaget och dess verksamhet.

10 §.

Detta kontrakt gäller för tiden från och med den 1 augusti 1942 till och med den 31 juli 1943 eller, i den mån av vissa av bestämmelsernas avfattning uttryckligen det framgår, jämväl tills vidare för tid efter sist sagda dag. De bestämmelser i äldre kontrakt, som avse avveckling av kontrakten, ersätas av motsvarande bestämmelser i nya kontraktet.

Allmänna anteckningar från förhandlingarna.

1. Det har förutsatts, att uttalandet överst å sid. 28 i prop. nr 212/1941 skall gälla även beträffande nya avtalstiden.

2. Rörande de närmare villkoren för sådan sockerimport, som avses under 1 § fjärde stycket, förutsättes, att Kungl. Maj:t härom träffar avtal direkt med sockerbolaget.

3. Frågan om sättet för täckande av kostnaderna för beredskapslagringen av socker och eventuell kvalitetsförsämring vid dylik lagring har — i avbidan på Kungl. Maj:ts ställningstagande till härom gjord framställning att dessa kostnader skola ligga *utanför* nu förevarande kontrakts bestämmel-

ser — tills vidare avförts från förhandlingarna mellan statens sockernämnd och sockerbolaget.

4. Beträffande betodlingskontrakten har bolaget, på hänvändelse från nämnden, medgivit *dels* att bestämmelsen om betprisets slutreglering ändras därhän, att slutregleringen skall, där ej i särskilt fall hinder möter, ske under senare hälften av februari, *dels ock* att odlares skyldighet att betala frakt för all jord skall inträda, om smutsprocenten överstiger 25 (vilket alltså innebär nu gällande procenttals höjande från 20). Vidare har bolaget bekräftat vad bolaget redan vid förhandlingar direkt med betodlarna uttalat, nämligen att bolaget vore villigt att av betpriset betala så mycket som rimligen kan ske å-konto under kampanjen.

Förbindelse

till

Statens sockernämnd

angående betarbetarlönerna 1942 samt bestridande av vissa på statens sockernämnd ankommande kostnader.

§ 1.

Undertecknad, här nedan kallad betodlaren, förbinder sig gentemot statens sockernämnd att vid användning under 1942 av lejd arbetskraft för sockerbetors skötsel eller upptagning — där ej gällande kollektivavtal om dylikt arbete är tillämpligt eller betarbetaren eljest av betodlaren erhåller ersättning enligt de i kollektivavtalet stadgade bestämmelserna — iakttaga följande:

1) För *sommarskötseln* skall, därest denna omfattar fyra arbetsmoment (hackning, gallring och ytterligare två hackningar), betalas ett ackord av minst 103 kronor 4 öre per tunnland om 6,400 sträckfamnar. Bortfaller den första av ovanstående hackningar, minskas ackordet för sommarskötseln med 4 kronor 48 öre per tunnland. Bortfaller den sista hackningen, minskas samma ackord med 14 kronor 8 öre. Bortfaller både första och sista hackningen, minskas ackordet med 15 kronor 36 öre per tunnland.

2) Ovanstående är ett grundpris, vartill på grund av plantantalet tillägg eller avdrag utgår enligt följande tabell.

Vid följande plantantal per 6,400 sträckfamnar

utgår tillägg med	Kr.	utgår avdrag med	Kr.
39,000	1: 50	37,000	1: 50
40,000	3: —	36,000	3: —
41,000	4: 50	35,000	4: 50
42,000	6: —	34,000 (4: 50 + 3: —) =	7: 50
43,000	7: 50	33,000 (4: 50 + 6: —) =	10: 50
44,000	9: —	o. s. v.	
45,000	10: 50		
46,000	12: —		
47,000 (12: — — 1: 50) =	10: 50		
48,000 (12: — — 3: —) =	9: —		
o. s. v.			

För 38,000 plantor per 6,400 sträckfamnar utgår ej tillägg eller avdrag.

3) Tillägg till, respektive avdrag från grundpriset, beroende av plantantalet, göres vid slutlikviden för sommarskötseln.

Som underlag för eventuellt avdrag inestår utav ersättningen för gallringen 15 % tills slutlikvid sker.

Räkning av plantantal utföres för varje arbetare för sig och efter dennes sista hackning och skall ske å 4 sträckor per gallrade 6,400 sträckfamnar om vardera 40 sträckfamnar. Denna räkning, som utföres å sträckor representerande det genomsnittliga gallringsresultatet, lägges till grund för uträkningen av tillägg, respektive avdrag.

Vid beräkandet av plantantal skola dubbelplantor ej medräknas.

4) För *upptagning*, innefattande att betorna skola omsorgsfullt avblastas, väl rengöras från jord och smårötter och samlas i högar på förut väl rengjord plats samt högarnas täckande med blast, skall utgå ackord per 400 sträckfamnar med minst: för arbete verkställt före den 25 oktober kr. 6: 50, för arbete verkställt fr. o. m. 25 oktober—9 november kr. 7: —, för arbete verkställt fr. o. m. den 10 november kr. 8: —, dock att beträffande arbetare, som fullgjort åtaget arbete, totalersättningen alltid skall utgöra minst kr. 7: — per 400 sträckfamnar.

5) Till arbetare, som i enlighet med föreskrifterna under 4) här ovan antingen utfört åtaget arbete med upptagningen av sockerbetor å överenskommen areal, dock minst 3,200 sträckfamnar, eller — där uppgörelse om viss areal ej föreligger — upptagit minst samma areal, skall för verkställt upptagningsarbete — utöver ackordet — utgå en särskild ersättning (kvantitetstillägg). För varje fullt 1,000-tal kg per hektar, varmed skörden å egendomen överstiger 28,000 kg avräknade sockerbetor per hektar, utgör kvantitetstillägget 6 öre per 400 sträckfamnar. Därest arbetare genom styrkt sjukdom eller annat laga förfall är förhindrad att slutföra åtaget upptagningsarbete, skall kvantitetstillägget utgå i proportion till upptagen areal.

6) Betodlaren skall senast inom tre veckor, sedan kampanjen avslutats vid vederbörande fabrik, per post översända kvantitetstillägget till arbetare, som är bosatt å annan ort, därest arbetaren framställer begäran härom och uppger fullständig adress.

Betodlaren förbinder sig att, sedan leveransen av sockerbetor för året avslutats, för betarbetare, som så påfordrar, förete skriftligt, av svenska sockerfabriksaktiebolaget tillhandahållen uppgift å sin medelskörd av sockerbetor under året.

7) Erhåller betarbetaren icke ersättning enligt bestämmelserna här ovan under 1)—6), är betodlaren pliktig att, där han ej inom viss av statens sockernämnd förelagd tid styrker sig hava till betarbetaren betalat vad som felas, efter anmodan av nämnden utgiva ett belopp, motsvarande den felande ersättningen jämte 5 procent årlig ränta därå, att av nämnden disponeras enligt av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter.

§ 2.

Tillika förbinder sig betodlaren att till täckande av kostnader, som statens sockernämnd har att bestrida, under 1942 till nämnden erlægga en avgift av intill 3 kronor för varje uppmätt hektar av odlarens sockerbetsodling sagda

år. Avgiften, vilkens närmare belopp fastställs av Kungl. Maj:t, skall innehållas å betodlaren tillkommande betlikvid. För del av hektar reduceras avgiften i proportion till arealen.

§ 3.

Tvister om tolkningen och tillämpningen av denna förbindelse — däri inbegripet avgörande, huruvida och i vad mån ersättningsskyldighet enligt § 1 mom. 7 föreligger — skola avgöras enligt gällande lag om skiljemän, med iakttagande att skiljemännen skola vara tre, varav en utses av styrelsen för Sveriges betodlars centralförening och en av styrelsen för svenska lantarbetareförbundet samt den tredje (ordföranden) av Kungl. Maj:t.

I följande fall må § 1 mom. 1, 4 och 5 i stället hava nedan angivna lydelse, nämligen beträffande

Betodlare å Gotland.

1. För *sommarskötseln* skall, därest denna omfattar fyra arbetsmoment (hackning, gallring och ytterligare två hackningar), betalas ett ackord av minst 96 kronor per tunnland om 6,400 sträckfamnar. Bortfaller den första av ovan nämnda hackningar, minskas ackordet för sommarskötseln med 4 kronor per tunnland. Bortfaller den sista hackningen, minskas samma ackord med 13 kronor per tunnland.

4. För *upptagningen*, innefattande att betorna skola omsorgsfullt avblastas, väl rengöras från jord och smårötter och samlas i högar på förut väl rengjord plats samt högarnas täckande med blast, skall ackordet vara minst 107 kronor per tunnland. För upptagning, som verkställs senare under året än den 9 november, utgår ett tillägg av 8 kronor per tunnland.

5. Till arbetare, som i enlighet med föreskrifterna under 4 här ovan antingen utfört åtaget arbete med upptagningen av sockerbetor å överenskommen areal, dock minst 3,200 sträckfamnar, eller — där uppgörelse om viss areal ej föreligger — upptagit minst samma areal, skall för verkställt upptagningsarbete — utöver ackordet — utgå en särskild ersättning (kvantitetstillägg). För varje fullt 1,000-tal kg per hektar, varmed skörden å egendomen överstiger 25,000 kg avräknade sockerbetor per hektar, utgör kvantitetstillägget 4 öre per 400 sträckfamnar. Därest arbetare genom styrkt sjukdom eller annat laga förfall är förhindrad att slutföra åtaget upptagningsarbete, skall kvantitetstillägget utgå i proportion till upptagen areal.

Betodlare, som tecknar betodlingskontrakt med Mörbylånga råsockerfabrik.

1. För *sommarskötseln* skall, därest denna omfattar fyra arbetsmoment (hackning, gallring och ytterligare två hackningar), betalas ett ackord av minst 103 kronor per tunnland om 6,400 sträckfamnar. Bortfaller den första av ovan nämnda hackningar, minskas ackordet för sommarskötseln med 5

kronor per tunnland. Bortfaller den sista hackningen, minskas samma ackord med 14 kronor per tunnland.

4. För *upptagning*, innefattande att betorna skola omsorgsfullt avblastas, väl rengöras från jord och smårötter och samlas i högar på förut väl rengjord plats samt högarnas täckande med blast, skall ackordet vara minst 100 kronor per tunnland. För upptagning, som verkställs senare under året än den 9 november, utgår ett tillägg av 8 kronor per tunnland.

5. Till arbetare, som i enlighet med föreskrifterna under 4 här ovan antingen utfört åtaget arbete med upptagningen av sockerbetor å överenskommen areal, dock minst 3,200 sträckfamnar, eller — där uppgörelse om viss areal ej föreligger — upptagit minst samma areal, skall för verkställt upptagningsarbete — utöver ackordet — utgå en särskild ersättning (kvantitetstillägg). För varje fullt 1,000-tal kg per hektar, varmed skörden å egendomen överstiger 25,000 kg avräknade sockerbetor per hektar, utgör kvantitetstillägget 4 öre per 400 sträckfamnar. Därest arbetare genom styrkt sjukdom eller annat laga förfall är förhindrad att slutföra åtaget upptagningsarbete, skall kvantitetstillägget utgå i proportion till upptagen areal.
